

Likaså synes inskränkning i 5:o obehöflig, då intet förnuftigt skäl förefinnes, att underkasta stadsfartyg större kontroll än landtmanna fartygen.

1:o Alltså: Då stadsfartyg tillämpas §§ 103, 104, 105 Seglationsordning-
en>.

Hvaremot i § 85 Mom<ent> 2 utgår: »eller derunder lydande landthamn» – samt Mom<ent> 3 försvinner.

10 N. B. Dock synes god ordning fordra, att såväl stads- som landtmannafartygs resor från stad till stad hos tullkammare ||eller tullplats|| skriftligen anmälas både å afgangens o<ch> ankomstort samt angifvas om ballast el<ker> hvilken husbehofs last.

2:o Likaså hvad i § 72 stadgas om utrikes resa från landthamn – så att lastning under tillsyn får bero af rederiets eget val.

N. B. Något särskildt stadgande angående stadsfartygs lastning i landthamn för utrikes fart läser icke finnas(?) – Dispens har på ansökan gifvits – ett ytterligare skäl att komendera ehuru vidsträcktana, är dispensformuläret.

20 Utom Petition – Förslag:

Proposition om Näringsfrihet – äfven om allmän rättighet att reda i skepp afgifves till Ständerna – särskildt förslag i sistnämndt hänseende författar alltså.

Nu borde frågan inskränkas endast till seglationsfriheten, och i sådant afseende föreslås:

30 Att landtmannafartyg må idka frakthandel – d. v. s. befraktas af dem, som ega rättighet dertill; ||ej mindre för inrikes än utrikes sjöfart|| både för export och import.

N. B. Export-frakt utan värde, om icke retourfrakt får tagas. Alltså upphäfvas, hvad såsom stadgad i Seglations Ordningen § § 70 och 107.

N. B. 2 s. k. Östersjö-skeppare kunde få vara äfven Nordsjö-skeppare.

Vidare:

40 Att skyldighet att bevisa utländska varors förtullning (Seglations Ordningen § 88), när de afsändas sjöleds från stad till annan, bortfaller.

Detta äfven vid transport landsvägen (hvar stadgad) – ej blott från stad till stad, utan från ort till ort (så att äfven den ena landthandlanden kan färdas till den andra). Dock alltid förpassning – af kronobettjente, der ej tullkammare.

Likaså förfaller skyldigheten att förpassa genom »försäljningsräkning» (Förordning 28 Maj 1839 § 59) Jemfö<r> § 62.

50 **396 EN ARTIKEL ANGÅENDE FINLANDS PENNINGEVÄSENDE FÖR RUSSKI INVALID, KONCEPT HUB, JVS handskriftssamling**

– – Ni begär också med anledning af hvarjehanda rykten upplysning angående förbättrandet med penningvärdet och det Ryska sedelmynt-

tets kredit här i landet.

Det är en lång historia denna om vårt penningväsende. Jag vill dock bemöda mig att lemna er en så kort framställning deraf som möjligt.

Från år 1809, då Finland förenades med Ryssland, cirkulerade i landet två slags sedelmynt, de Ryska Bancoassignmenterna och Svenska sedlar, båda dera med ett jemt vexande agio mot silfver.

Men redan 1830 skedde i Sverge en realisation i följd af hvilken mot 4 Riksdaler i sedlar i Svenska Banken erhöles en Riksdaler i silfver. Sålunda fick detta sedelmynt en fast kurs. Men då på landtdagen i Borgå 1809 Ryska silfver rubeln blifvit förklarad äfven för Finlands gällande mynt, så kunde de Svenska sedlarne icke mottagas i kronans kassor. Detta gaf uppbrödsmännen och vaxlarene tillfälle att bedrifva ett för befolkningen högst tryckande agiotage.

När 1840 realisation försiggick äfven i Ryssland hade, såsom bekant är, Bancoassignmenterna sjunkit ända derhän, att för 3 1/2 rubel i dessa sedlar erhöles en Rubel i silfver.

Befolkningen i Finland fick naturligtvis hålla till godo med dessa förluster både till höger och venster.

Men nu skulle en ny tid komma, och man skulle äfven i Finland få åtnjuta den länge saknade lyckan af ett fast penningvärde.

För sådant ändamål aflystes det Svenska sedelmyntet, som hittills varit lagligt betalningsmedel utom i kronouppbörd, Dessa sedlar skulle inlemnas till Finlands Bank, som för dem i Sverge uttog silfver och åt deponenterne gaf sedlar ställda på silfverrubel i förhållande till silfverrubelns och Svenska silfverriksdalernes ömsesidiga silfvervärde.

Godt och väl! Finlands Bank, som hittills, för att ersätta det ur cirkulationen försvunna skiljemyntet, utgifvit endast småsedlar i Bancoassignmenter, erhöles nu valuta till belopp af nära på 2 miljoner silfverrubel och berättigades utgifva silfverrubelsedlar af vissa valörer i proportion mot innehafvande valuta af 15 till 7. Banken ökade sin valuta genom Bancoassignmenternas indragning, mot hvilka silfver erhöles i Petersburg, der äfven de från Sverge komna silfvertackorna och piastrarna förvandlades till blanka rubelstycken. Det var en lycklig tid, då uti Finlands Bank kom den ena transporten efter den andra med denna dyrbara last.

Men det var äfven en lycklig tid för det på kapital fattiga landet, som, emedan dess Bank nu verkligen gjorde sig förtjent af detta namn och utgaf egna på valuta baserade sedlar, i en hast fick sitt rörelsekapital fördubbladt. Handel och industri vexte i det lilla landet upp med en fart, som väckte häpnad i befolkningen vid en sådan syn ovana ögon.

År 1809 hade stadgats, att sedelmyntet i landet skulle lagligen gälla endast efter kursvärdet. Men nu, då en af de eviga frederna slöts mellan silfver och papper, undansköts denna visa bestämning och 1840 förordnades, att allt i riket med öfverhetlig garanti utgifvet mynt, deribland kommersbankens sedlar särskildt nämndes skulle äfven i Finland gälla lika med silfver.

Detta oroade dock ingen. Silfver erhöles al pari både mot de Ryska och Finska sedlarne i Petersburg dock endast mot de förra, i Finlands Bank mot bådadera. Någon reciprocitet har man i Finland aldrig ansett sig kunna begära hvarken i detta eller andra hänseenden. Ett bevis derpå är, att medan från Ryssland både inhemska och utländska varor utan all tullafgift införts till Finland, gränsen i 50 års tid var stängd för all export äfven af Finska manufak turvaror från Finland till Ryssland.

Från sagda förändrade stadgande angående sedelmyntets giltighet härleda sig de svårigheter, med hvilka man nu här i Finland har att kämpa. När silfverutvexlingen under kriget upphörde i Ryssland, fortfor dock den Ryska sedeln att vara lagligt betalningsmedel äfven i Finland. Också Finlands Bank hade alltså lämpligheten att i betalning mottaga Ryska sedlar till deras nominela värde. Ni inser lätt, att denna Bank, emedan valuta mellan 2 à 3 miljoner rubel, icke kunde fortfara att med silfver inlösa Rysslands hundratal miljoner sedlar. Och för att undvika detta måste den äfven upphöra att inlösa sina egna sedlar.

10 Huru landets befolkning skulle upptaga en sådan åtgärd, är icke svårt att föreställa sig. Godtroget hade den åt Banken öfverlemnat sina reda penningar; och nu bjuder Banken densamme i stället ett papper, som ena dagen har ett värde, den andra ett annat – alltid dock vida under den nominela försäkran, detsamma här uppå sig.

Det besynnerligaste härvid är dock, att Finlands Bank alltid varit och fortfarande är i stånd att inlösa sina sedlar. Men detta kan likväl icke ske, emedan minsta försök dertill skulle bereda äfven de Ryska banksedlarne samma förmon; och huru långt skulle då Finlands banks ringa silfverförråd räcka till?

20 I Ryssland har man till vidare ett godt skäl att vara lugn. Ty der ställer sig den hårda omöjligheten mot banksedlarnes inlösen, så länge Riksbanken är i saknad af härtill nödig valuta. Men här i Finland, som man brukar innehafva valuta noga räknadt till $\frac{2}{3}$ delar mot den utelöpande sedelstocken; och man kan icke undra derpå, att folket vill hafva denna sin egendom till sin disposition.

Våra finansmän oroas dessutom af omsorgen för ett antal allmänna fonder, hvilkas behållning är utlånad inom landet. Med dem deltager allmänheten varmt för pensionskassorne och sparbankerna. Här hafva 30 nemligen civilstaten, militären, presterskap och skollärare samt universitetsstaten sina skilda enke- och pupillkassor, delvis bildade genom anslag af almänna medel, men hufvudsakligen genom besparingar af tjänstemännens aflöningar. I flera af landets städer hafva äfven dels handlande, dels handtverkare bildat dylika understöds-kassor för sina efterlevande enkor och barn. Då nu alla dessa kassors medel äro utlånade, så skulle en realisation på dem verka förstörande och tvinga till minskning af de i alla fall ingalunda höga pensionernas belopp. Detsamma är förhållandet med sparbankerna. ||Den fattige arbetaren skulle återfå endast en del af, hvad han för sin orklösa ålderdom besparat.||

40 I landet finnes också en enskild bank, som i depositioner innehar ungefär 3 miljoner rubel, och en Hypoteksförening, som mot obligationer, ställda på amortering, upplånat ungefär 2 miljoner rubel. Alla dessa penningar tillhöra ingalunda kapitalister; ty sådane finnas egentligen icke i vårt land. De äro små besparingar, som utgöra mängen familjs enda behållna egendom. En betydligare reduktion i desamma, skulle om icke bringa en stor mängd människor till tiggars-tafven, åtminstone hårdt inskränka, deras förut knappa bergning.

Efter kriget 1854–56, som stängde all export och förstörde större delen af landets handelsflotta, vaknade såsom vanligt är efter dylika 50 allmänna olyckor industrin och handeln till nytt lif. I följd deraf gjorde sig behovet af kapitaler än mera kännbart än förut. Detta behof har ytterligare ökats af de tvenne svåra missvexter, som 1856 och 1862 följde så tätt på hvarandra och drogo ett så betydligt kapital ur landet. Man har derföre varit betänkt på att i utlandet söka nödig kapitalförs-tärkning. Hypoteksföreningen för jordbruket har fått Nådigt tillstånd

att upptaga utländskt lån till ett belopp af 4 1/2 miljoner rubel. Och den nyligen afslutade landtdagen har af den ökade skatten för bränvinsbränningen bestämt ett årligt inslag af 450 000 rubel till ränta och amortissemment för ett järnvägslån.

Men det är klart, att dessa lån icke kunna eller böra göras, förrän penningvärdet i landet är stadgadt. Ty hvarken Hypoteksföreningen eller statsverket rår med att till utlandet betala annuiteter, hvilka i följd af dålig kurs kunde stiga till ett oberäkneligt belopp.

Lägger man alla dessa omständigheter, med de vid dem fästade förhoppningar och farhågor, till de olägenheter för handeln och industrin ||och de förluster för hvar man||, hvilka alltid och allstädes äro en följd af ett osäkert penningvärde, så begriper man lätt, med hvilken otålighet en reform motses. Det är förlåtligt, om missnöjet med det närvarande ökar af medvetandet, att den dåliga penningställningen icke tillkommit genom något förvållande af Finska styrelsen eller Finlands Bank, hvilken senare, såsom sagdt, tvärtom är färdig att när som helst fullgöra sina åtagna förbindelser.

I fyra års tid eller alltsedan 1860 har man alltså lefvat i förhoppning att se Banken åter öppnad för silfverutvexling.

Ty från den tiden har man trott, att det väsentliga hindret härför, Ryska banksedelns tvångskurs i Finland, skulle kunna undanröjas.

Från Finsk sida har träget arbetats härför, från affärsverldens sida genom mångfaldiga petitioner, från Finska Senatens genom förslag till utvägar att afhjelpa det närvarande betrycket

Och hvad vill det egentligen säga, att Ryska banksedelen skall gå och gälla såsom lagligt betalningsmedel i Finland?

Att Finland skall hafva samma mynt som Ryssland, detta har godt skäl för sig både ur politisk och nationalekonomisk synpunkt. I senare hänseendet vore det önskvärdt, att alla Europas länder skulle hafva samma mynt och så mycket önskvärdare är det, att detta må vara förhållandet mellan tvänne länder, lydande under samma spira. I politiskt hänseende åter, är det i sin ordning, att lydlandet Finland, äfven om detta land icke vore så obetydligt, skulle hafva samma mynt som Kejsaredömet. Detta erkänner hvarje tänkande menniska i Finland, ehuru der visst funnits och finnes nog dem, som tycker att Finska folket bör kunna göra och låta efter behag med månget samma frihet som Yankees i Nordamerika.

Men att Ryska banksedeln skall utan vidare gälla i Finland, det är en annan sak.

Ty hvad har Finland att göra med Ryska riksbanken? Alls ingenting. Ingen menniska i Finland har eller har haft en fordran eller en skuld i denna Bank. Än mindre hafva Finska statsverkets utgifter blifvit bestridda genom dess sedelutgifning- ehuru icke glömmas bör, att det i nödens stund blifvit af Riksbanken välvilligt understödt med små lån mot ränta, hvilka nu äro betalda. I krigskostnaderna 1854-56 deltog Finland för egen räkning med mera än ett års statsinkomst. Man använde härtill en besparad reservfond och upptog ett uppsägbart inhemskt statslån, som numera blifvit omsatt i ett ouppsägbart utländskt. ||Detta skedde under det tullinkomsten nedgick till 1/3 del af dess vanliga belopp.|| Dessutom uppsatte befolkningen den såkallade indeltda militären, som ställes af landets jordbrukare. Kriget ||medförde för Finland|| förstörandet af landets handelsflotta, uppbrännandet af exportvaror skeppsvarf m. m. i särskilda städer, och hämmad export. Ingen har klagat häröfver, men många äro de i Finland, hvilka anse det för en skam, att landet icke kan i ett krig uppträda med större

styrka till sitt försvar och af sådan anledning yrka på en reform i dess militärväsende. Dock detta derhän. Hvad jag ville visa, var endast, att Finland valde en annan väg för krigskostnadernas betäckande än anlitaudet af pappersmynt, och at Ryska riksbankens operationer för krigets skuld icke på något vis kommo Finlands ||statskassa|| till godo.

10 Det är öfverflödigt tillägga, att Ryska riksbankens förvaltning varit lika fremmande för Finland, som förvaltningen af t. ex Englands bank. I Finland har, man haft sin egen banks angelägenheter att vårda, och man har lyckats att skydda densamma, derigenom att Banken fått i
 20 nödens stund mottaga försträckningar af statsverket, medan man tvärtom aldrig för det senare sökt hjälp hos banken. I Ryssland är banksedeln för närvarande delvis en statsskuldobligation. De miljoner, för hvilka Riksskattkammaren häftar till banken, hafva besparat folket ett motsvarande belopp ökade utskylder. Denna utväg har kanske icke varit riktig. Men de olägenheter, sedelmyntets närvarande osäkerhet medför, hafva dock för Ryska folket haft någon motsvarande fördel. I Finland har folket tvärtom deponerat sin egendom i landets bank, har hos densamma en fordran så klar och berättigad, som någon sådan
 20 vara kan, och bankens sedlar äro endast och allenast till folket utgifna skuldsedlar på denna dess fordran. Men den Ryska banksedeln är, såsom visats, ett för Finland helt och hållet fremmande kreditpapper.

Det är detta, jag önskade Ni ville noga lägga på sinnet och minnet: att Ryskt mynt och Ryska banksedeln äro tvenne för Finland helt och hållet skilda saker. Ryska myntet? Ja, det skall i Finland gå och gälla. Men Ryska banksedeln? – Nej – dess tvångskurs för Finland har ingen förnuftig grund.

Huru menlig en sådan tvångskurs är, finner Ni lättast deraf, att
 30 derigenom Finlands bank, med det småaktiga kapitalet af 3 1/2 miljon rubel, ålägges inlösa Ryska bankens 642 miljoner sedlar – till sista kopeken!

Emellertid känner Ni, att Finland nu har sitt eget mynt i Mark och Penni, och Ni gör er icke litet rolig på bekostnad af våra fantastiska marksedlar.

Ja det är visst sandt. Sedan ofvannämnda år 1860 hafva vi ett Finskt mynt i Mark och Penni. Men hvad är då denna Mark? Ingenting mer och ingenting mindre, än tjugufem Kopek silfver, i vikt innehållande 83 2/3 silfver och 12 1/3 koppar. Den är i sjelfva verket Ryskt mynt, 1/4 dels rubel – men dock icke en Rysk banksedel, hvilket bör noga
 40 ihågkommas.

Men hvartill tjenar det, att den skall kallas för Mark? Deri hafva vi ju den politiska separationen! Ni synes vara fullt öfvertygad derom.

Men afsigten med denna namnförändring är i sjelfva verket ganska oskyldig. »Mark» det vill säga: »detta mynt är icke en Rysk bankse-
 50 del.» Man har väl hos oss också förmenat, att man vid en mindre myntenhet skulle få köpa allehanda saker billigare. Det kan kanske hända med qvastar och visplar och deras vederlikar t. ex. der borta i Kajana och Torneå. Men jag har intet emot, att Ni betraktar sådant som barnfantasi eller svepskäl. Deremot kan icke nekas, att en mindre myntenhet i ett land med små affärer har sina fördelar, och att den gör behofvet af metalliskt mynt för cirkulationen mindre. Hufvudsak är dock, att Mark betyder: icke Rysk banksedel. Gagnet af denna uppfinning kommer att visa sig, först sedan denna banksedel upphört att vara tvunget betalningsmedel i Finland. Ty då måste Finlands bank gifva silfver mot sina Markssedlar, men icke mot Riksbankens Rubel-
 50 sedlar – så länge nemligen dessa icke inlöses af Riksbanken,

Det finnes just intet skäl dertill, att Finlands Bank skall utgifva Rubelsedlar hvilka likväl icke hafva gångbarhet i Ryssland, än mindre der äro lagligt betalningsmedel. Men om Finlands bank kommer att gifva silfver al pari endast för sina sedlar, under det att Ryska banksedlar ännu står vid sitt närvarande obestämda värde, så blir den skilda benämningen på Finlands banks mynt absolut nödvändig. Att lära allmänheten skilja mellan en Rysk och en Finsk rubelsedel och gifva hvardera af dem ett olika värde, låter sig nemligen icke göra. Men skillnaden mellan Marksedeln och Rubelsedeln blir äfven för massan af folket påtaglig. Och jag hoppas genom denna enkla framställning hafva ådagalagt, att Mark ingalunda betyder icke – Ryskt mynt, utan endast: icke-Rysk banksedel. Till ytterligare bekräftande häraf vill jag erinra, att den finska Marken, Markstycket i silfver nemligen, otvifvelaktigt skall komma att gå och gälla äfven i Ryssland, ända bort till Tiflis och Irkutsk. Ty silfver är en så begärlig vara, att man lätt skall lära sig erkänna ett tjugufemkopeksstycke för godt mynt, äfven om på detsamma läses Markka i stället för Konek

Jag vill ännu medge, att våra Finskhetsiffrare skola vara af hjertat glada öfver att på silfvermyntet läsa den Finska benämningen. Men för affärsmännen skall det vara nog, att de ega silfver och kunna få silfver, när helst de behaga.

Betydelsen af det Nådiga Manifestet af 1860, som gaf Finland sin Mark, kan vi äfven finna i de påföljande förändringarne och kungörelserna angående landets penningväsende.

Så stadgandet genom en förordning af samma år, att ett myntverk skulle inrättas och silfver och kopparmynt preglas, det förra om högst 2 mark, allt af samma finhalt som det Ryska silfver och kopparmyntet,

Vidare år 1862 att statsverkets räkenskaper skulle omföras till mark och penni, emedan i kronans kassor naturligtvis icke kommer att mottagas några andra sedlar, än de hvilka banken al pari inlöser.

Vidare 1863 att Finlands bank skulle få utgifva sedlar å 100, 40, 20 och 12 mark; hurvid jag får påpeka det förvända i dessa valörer. Skälet var, att de skulle motsvara Ryska 25, 10, 5 och 3 rubels sedlarne.

Redan 1860 hade Banken tillåtits utgifva 3 och 1 marks sedlar, för att afhjelpa den genom silfrets försvinnande ur rörelsen uppkomna bristen på skiljemynt.

Ni finner, att vid allt detta ännu hufvudsaken återstod, nemligen silfverutvexlingen.

Men denna berodde främst på en ännu egentligare hufvudsak, nemligen upphäfvandet af tvångskursen i Finland på Ryska sedelmynnet och det dermed förenade tvånget för Finlands bank att inlösa de Ryska banksedlarne.

Här kan jag naturligtvis meddela endast hvad jag hört om de hinder, som mött ett för Finland lyckligt afgörande af denna fråga. Vid det första försök, som från Finsk sida skedde 1859, hade kursen redan nedgått betydligt. I den guvernementala kretsen i S:t Petersburg erkände man väl, ||sågs det|| huru litet Ryska sedlarnes cirkulation i Finland, hvar beloppet då beräknades till högst 1 1/2 miljon, hade att betyda. Men man befarade, att ryktet derom, att dessa sedlar i Finland mottages endast efter kurs, skulle bidra att depreciera desamma. Man kunde väl icke vara säker ens om denna verkan; men å andra sidan kunde icke heller förutses, hvilket inflytande ett sådant steg, behörigen kommenterad i den Europeiska pressen kunde utöfva på Rysslands kredit i utlandet.

Farhågor, sådana som de anförda, kunna väl icke förklaras för

grundlösa. Ty på penningkrediten ser man ofta de obetydligaste omständigheter inverka d. v. s. för någon dag eller vecka. Men denna inverkan sträcker sig egentligen blott till börsspelet. Handelskrediten och kursen bero af andra reela förhållanden, icke af tidningsartiklar. I här ifrågavarande fall är man berättigad anse, att ett framläggande af de faktiska förhållandena skulle afvärja de befarade följderna. Vet allmänheten, att frågan gäller ett land, hvars hela penningcirkulation är ungefär 7 miljoner rubel, och att i denna för närvarande ingår Ryskt sedelmynt till högst 750 000 rubel, så måste denna enkla upplysning 10 öfvertyga en hvar, att det för Rysslands penningförhållanden är fullkomligt likgiltigt, hvad slags mynt, som i Finland går och gäller. Till det anförda kommer, att Finlands handel på Ryssland är underlägsen, så att Finland årligen betalar en kontant mellangift af minst 1 à 1 % miljon rubel ||År gifvas, då i följd af ökad spanmålsbehof i Finland denna mellangift uppgått till 4 à 5 miljoner.||, hvarföre de Ryska sedlar, som i Finland cirkulera, der endast göra ett kort besök och ständigt återgå till Ryssland, så snart de hunnit uppsamlas af Finlands bank eller af importörerna. Deras belopp skulle vara än mindre än det är, om icke Ryska kronan i Finland hade utbetalningar för den der stationerade militären m. m. Finland har länge varit nödsakadt att fylla bristen 20 på Ryskt mynt för importens behof med utländska vexlar.

Vid ett 1860 förnyadt försök stötte frågan på samma farhågor och hinder. Afgörandet uppsköts till en tid, då finansställningen i Ryssland kunde göra all farhåga öfverflödig. Emellertid erhöles nu den nya myntenheten för Finland, der man fick trösten bråka sin hjerna med att påfinna en lämplig benämning för densamma, medan kronan fortfor att tömma alla fickor utom exportörernas.

Öfriga ofvan citerade författningar följde nu efterhand, förvissande allmänheten, att frågan icke förfallit, ehuru långsamt förberedelserna 30 fortgingo. Det afgörande medgifvandet erhöles först i Augusti 1862. Det närmare deri är icke allmännare känt. Men man vet dock, att frågan nu förevar icke blott hos Finansministern utan äfven hos Finanskommittén. Att likväl någon omständighet ännu återstod att afgöra, visade sig deraf, att en ytterligare underhandling i samma månad följande år 1863 ansågs nödvändig.

För att göra resultatet af dessa underhandlingar förståndligt, måste jag här säga några ord om det andra vilkoret för Bankens öppnande för silfverutvexling. Det första är, såsom ni torde erinra er, att banken icke tvingas att mottaga Ryska banksedlar till dess nominela värde.

40 Det andra vilkoret är, att det metalliska mynt, som behöfves, för den dagliga cirkulationen eller åtminstone någon del deraf skall anskaffas utöfver bankens närvarande tillgång.

Föreställ er en bank, som har 3 1/2 miljon valuta och ungefär 6 3/4 miljon utelöpande sedlar. När denna bank skall öppnas för silfverutvexling vid en tidpunkt, då alls intet silfver förut finnes i rörelsen, så måste den naturligtvis vara beredd, att plötsligen och på en gång utsläppa ett betydligare belopp metalliskt mynt.

Låt oss antaga att detta belopp vore endast en miljon. Då kommer denna miljon metalliskt mynt att träda i stället för ett lika belopp 50 sedlar. Men banken skall derunder bibehålla den föreskrifna proportion af 7:15 mellan valuta och sedlar. Den måste alltså samtidigt minska sin utlåning med ett belopp af ungefär – 1 180 000. Men det är detta, som möter svårighet. Ty då samma banks hela utlåning uppgår till 5 1/2 miljon, så skulle den plötsliga inkasseringen af mera än 1/5 deli här af, sätta landets affärsmän i största förlägenhet, troligen äfven

åstadkomma olyckor.

Härtill kommer, att af omnämnda 6 3/4 miljon sedlar minst 1 1/2 miljon ständigt ligger i de offentliga kassorne. Cirkulationsmedlet i allmänhetens hand uppgår derföre effektivt till endast 5 1/4 miljon. Man har full anledning antaga, att detta utgör nära nog ett minimum för landets behof. Den indragning, hvarom fråga är, skulle utgöra nära 1/4 del häraf. Och den närmar sig alltså till en oroväckande strypning.

Det är sannt: banken eger utom valuta å 7/15 för de utlöpande sedlarne en reserv af ungefär 1 1/2 miljon. Man kunde kanske våga angripa denna reserv, men det vore dock vid en sådan öfvergång vågsamt. Och man vill med rätta gå så säkert till våga som möjligt. Man anser detta hafva skett, om silfver för cirkulationen kan anskaffas, utan att bankens närvarande förmonliga ställning derigenom rubbas.

Tillfälle härtill erbjuder det Hypoteksföreningens tillänkta utländska lån, om hvilket jag i det föregående talat.

Det är klart: om någon annan än banken vill till landet indraga det för cirkulationen behöfliga beloppet metall, så vore det beklagligt, om banken icke begagnade detta tillfälle till att åter börja uppfylla sina mot allmänheten ingångna förbindelser.

Svåra missvexter hafva hemsökt landets jordbrukare, hvilka äfven derförinnan saknat kapital för nödiga förbättringar. Detta kapital vill hypoteksföreningen anskaffa från utlandet. Men det kan omöjligen ske, om icke penningvärdet och kursen blifva fasta. Tillåter det nu banken att börja silfverutvexling på samma gång hypoteksföreningen indrager valutan å ett i utlandet gjordt lån, så försvinna hindren på båda sidor. Valuta fås för cirkulationen, utan att bankens närvarande ställning rubbas; och hypoteksföreningen får en fast kurs för sina annuiteter.

Hypoteksföreningen, som insett värdet af denna kombination, har erbjudit sig att i banken deponera valutorna å lånet, allteftersom de inflyta. Föreningen har äfven härvid sin fördel, emedan banken eger ränta på penningarne, och hvilka föreningen dock icke kan ögonblickligen ulåna.

Det var denna kombination, landets Senat i Juli 1863 underdånigst hemställde till H:s K:a M:ts höga pröfning. Här talar jag åter med fullständig kännedom om förhållandena; ty de äro offentligen och i tryck framlagda för den kort derefter öppnade landtdagen. Sedan Finansministern blifvit i frågan hörd, beviljades hypoteksföreningen Nådigst tillstånd att i banken deponera ända till 3 miljoner rubel, och H:s M:t täcktes befalla att, sedan sålunda två miljoner rubel i goda utländska valutor blifvit i Banken deponerade, metalliskt mynt skall vara enda lagliga betalningsmedel i Finland från den dag, Senaten eger att bestämma.

Härmed var den stora frågan afgjord. Det återstår att tillägga, att hypoteksföreningen, för att lättare kunna erhålla lån i utlandet, der man så litet känner vårt land och dess förhållanden, begärde Regeringens garanti för lånevilkorens uppfyllande. H:s K:a M:t hänsköt denna fråga till Ständerna, och det är i den härom aflåtna Nådiga propositionen, som nyssanförda Kejsrerliga beslut offentliggjordes. Ni torde finna, att Ständerna icke skulle för sin del beviljat ifrågavarande garanti, om de icke fått löfte om bankens öppnande för silfverutvexling och en fast kurs. Ty endast sålunda blir hypoteksföreningen i stånd att uppfylla sina förbindelser och garantier utan all våda.

Å andra sidan måste äfven hypoteksföreningen få del af H:s M:ts

Nådiga förordnande, emedan för dess lån ett fast penningvärde absolut vilkor. För att säkerställa föreningen hade H:s M:t tillika Nådigst medgifvit, att, äfven om föreningen icke skulle lyckas upptaga de föreskrifna 2 miljonerna, densamma likväl skulle af banken erhålla annuiteternas belopp al pari.

Emellertid hafva de svåra penningförhållandena i utlandet hindrat, lånets upptagande och planens verkställande i öfrigt. När det dock i början af denna månad blef bekant, att hypoteksföreningen till utlandet afsändt ombud för att negotiera lån, var det gifvet, att man skulle förmoda bättre utsigter än förut nära för handen. Det hviskades också om, att Regeringen skulle hafva beviljat föreningen någon subvention, för att möjliggöra lånet. ||Följden deraf och af ett osannt rykte, att lånet redan vore afsändt var den naturliga,|| att allas förväntan spändes på en snart kommande myntreform och silfverutvexling, hvarigenom Finska bankens sedlar skola stiga med åtminstone 20 procent.

Ni vet det: endast metalliskt mynt skulle blifva betalningsmedel i landet – alltså hvarken Ryska eller Finska banksedeln. Men det är gifvet, att ett sedelmynt, för hvilket man i hvarje stund kan erhålla silfver al pari, skall komma att till detta värde cirkulera, i synnerhet som högsta valören på silfvermyntet blir endast 2 mark, ||och detta derföre får betydelsen endast af ett skiljemynt.|| Deremot kan det icke blifva förhållandet med Ryska banksedeln. Den måste stanna vid sitt nuvarande verkliga värde, d. v. s. komma att mot silfver och Finska bankens sedlar gälla efter kurs,

Ni känner att mången föreställer sig, att ett med tvångskurs gående sedelmynt egentligen ingenting kan förlora i värde, så länge det ännu i handeln går och gäller. ||Man säger: sedelmyntet har väl dålig kurs, när man för det samma begär utländskt mynt, men inom landet går det för fullt.|| Ni eger alltför stor insigt i dessa ämnen, för att icke rätt uppskatta sådana förordnanden. Den utländska kursen är ju endast priset på varans ädelmetall, på den allmänna värdemätaren. Hvad helst, som har ett lågt värde i förhållande till denna vara, har det äfven i förhållande till alla andra varor och således äfen till arbetet, som producerar dem. Detta är i finansvetenskapen ett raison, som icke behöfver något bevis. Väl är det sannt, att sedelns värde mot andra varor icke på dagen följer dess kursvärde på börsen åt- utan att det sjunker långsamare. Men derföre stiger detta värde icke heller med kursens tillfälliga stigande, t. ex. i följd af en större vexteltillgång för tillfället, utan sedelns värde i handeln sjunker långsamt men oafbrutet. Det allmänna är väl derföre, att sedelns kursvärde är något lägre, än dess handelsvärde; men det förra kan dock för någon kortare tid vara till och med högre än det senare. Det vore derföre kanske rättare att säga; sedelns verkliga värde är dess i handeln gällande värde. Men emedan detta handelsvärde är ett förhållande till alla möjliga varor, hvars medeltal icke kan uträknas, så måste sedelns värde likasom varornas mätas af den allmänna värdemätaren, den ädla metallen; och kursen utvisar detta mått, det enda möjliga för bestämmande af sedelns verkliga värde,

Derigenom att Finlands bank invexlar sina sedlar al pari, förlorar alltså Ryska sedeln icke i värde, vid dess cirkulation i Finland. Finska banksedelns värde stiger; Ryska sedeln förblir stationär.

Men när ryktet om Hypoteksföreningslånets snara afslutande utbredde sig, måste hvar man blifva ifrig att förskaffa sig Finska banksedlar. Kunde detta ske genom att invexla dem mot de Ryska, vore detta naturligtvis det beqvämaste sätt att spekulera. Spekulanter

saknas icke, och Finlands Bank befinner sig derföre nu i ett slags belägringstillstånd. Den är icke förpligtad mottaga depositioner i annat mynt, än i silfver och dess egna sedlar; icke heller är den förbunden att invexla myntslag, af hvilka den icke har behof; och slutligen eger den rätta sina vexelköp efter omständigheterna. Det är allt berättiganden, som måste tillkomma alla banker. Finlands bank har tagit dessa sina berättiganden i akt ||För banken återstår naturligtvis skyldigheten att i liquid mottaga Ryska sedlar, en förpliktelse, som den icke ett ögonblick åtsidosatt, ehuru den samma ännu utsätter banken för spekulanternas bemödanden.|| Den har nödgats göra det, för att mota spekulationerna. Men härigenom har naturligtvis tron befästats, att silfverutvexlingen är nära förhanden.

10

Det är alla dessa omständigheter, som här föranledt den misstro till Ryska Bankkrediter, om hvilken ni hört rykten och angående hvars orsaker ni bedt mig upplysa er. Utan tvifvel skall ni finna anledningarne ganska naturliga, men också med mig dela den öfvertygelse, att ifrågavarande misstro är ett öfvergående ondt, isynnerhet som ni benäget will gifva er tid och tålmod att ännu läsa slutet af denna långa epistel.

Det finnes ett godt skäl, hvarför Ryska sedeln alltid kommer att blifva eftersökt i Finland. Detta skäl är den Finska handelns underlägsenhet, som erfordrar en årlig kontant mellangift för att betäcka importen från Kejsaredömet. Finlands bank, som förmedlar denna utbetalning genom att gifva anvisningar på sitt kontor i S:t Petersburg och äfven genom att derstädes inlösa sina sedlar, har på senare tider icke kunnat erhålla tillräckligt med Ryskt mynt för detta behof, utan nödgats fylla bristen med utländska vaxlar. Vi hafva så ingen utsigt till, att detta förhållande skall förändras – och icke heller någon önskan att så må ske. De varor, vi taga från Ryssland, äro för det mesta nödvändighetsartiklar, af hvilka konsumtionen skulle än mera ökas, om blott exporten härifrån till Ryssland blefve friere.

20

30

I följd af denna handelns mellan de båda länderna beskaffenhet cirkulerar i Finland ett ganska litet belopp Ryskt mynt. Man beräknar detsamma för närvarande till vida under en miljon rubel. Beräkningen stöder sig på erfarenheten om det belopp, som Finlands bank förmått uppsamla, och som öfverhufvudtaget icke stiger till mera än 200 à 250 tusen rubel pr månad, ehuru banken aldrig ger ut Ryska sedlar utan öfversänder dem till sitt kontor i Petersburg. Ni finner häraf, hvilken småsak Ryska banksedelns cirkulation i Finland i sjelfva verket är, och huru litet en möjlig förändring deri har att betyda.

40

Kommer den utlofvade och med längtan motsedda silfverutvexlingen i Finlands bank till fullbordan, så kan det väl motöses, att Ryska sedelns cirkulation härstädes skall i någon mon inskränkas, emedan hvad som inflyter kommer att genast uppsamlas af Finlands bank och af de trafikanter, som besörja importen från Ryssland. Denna rörelse kommer att inskränka sig hufvudsakligen till östra delen af landet, der både export och import är lifligast, och därifrån Finlands bank äfven för närvarande genom dess kontor i Wiborg och Kuopio erhåller det mesta af Ryska sedelmynten. Men äfven om en minskning i denna cirkulation inträder, finner ni af det redan anförda, huru fullkomligt betydelselöst för Ryssland detta förhållande är.

50

Endast om man all förnuftig bevisning till trotz fasthåller det förmenande, att ett sedelmynt har något annat verkligt värde, än dess värde mot metalliska myntet, det vill i närvarande fall säga kursvärdet – endast då kan man påstå, att Ryska banksedelns värde i Finland skall

nedläggnas derigenom, att Finlands banks sedelmynt stiger till pari.

En, som icke kan dela en så grundlös tro, torde, hvad jag haft äran anföras, öfvertyga derom, att den obenägenhet att mottaga Ryska sedlar, hvilken här i Finland nu visat sig, är ett snart öfvergående ondt. Och ni inser äfven med mig, att, såsnart Ryska banksedeln får ett fast värde, alla möjliga olägenheter skola försvinna, så att den i Finland skall gå och gälla med samma lätthet och säkerhet som i Kejsaredömet. Låt oss hoppas att det skall lyckas de insigtsfulla män, som har att leda finansärendena att på en eller annan väg vinna detta så önskvärda mål.

10 Vi här i Finland våga därtill lägga den förhoppning, att man i Kejsaredömet och i Kejsarstaden i synnerhet, skall vara nog ädelsinnad att icke missunna vårt ringa land den tidigare fördelen af ett fast penningvärde, och nog rättvis att tillåta oss hjälpa oss sjelfva. Det är ju endast detta vi i all ödmjukhet begära.

397 PROMEMORIA OM FINLANDS HANDELSRELATIONER MED RYSSLAND, KONCEPT

20 HUB, JVS handskriftssamling

Om Finlands handelsrelationer med Ryssland

Om frihandeln kan mycket sägas med och mot. Men om ett land har fri import till ett annat, som behöfver dess varor, så är det ett axiom, att det förra stänger sin egen export med hvarje hinder, det uppställer mot importen af det senare landets varor.

Ty intet folk vill hafva pengar för sin vara, om det kan få varor i utbyte. Orsaken är, att vid ren försäljning vinsten är enkel, men vid varuutbyte är den dubbel. Trafikanten vinner en gång på den vara som säljes; på den han köper en gång till. Och i intet land behöfver man pengar, utan de värden, som af penningen ompresenteras.

30

Finland behöfver Ryska varor. Beviset är, att importen från Ryssland är så stor som exporten dit, och att den förra med hvarje år stiger.

Tillåtes det oss, att fritt exportera till Ryssland, så stiger vår förmåga att köpa derifrån.

Man kan säga: den vara, som vi icke få exportera till Ryssland, sälja vi eljest till andra länder. Men det förhåller sig ej så. De varor, vi till Ryssland exportera, skulle, om denna export hindrades, alls icke finnas till. Vi kunna icke föra manufakturvaror till länder, der fabriker nu trängas med hvarandra. Men Ryssland erbjuder oss en ofantlig marknad. Vore den för oss fri, skulle vi förmå producera mångdubbelt mera och i samma proportion konsumera Ryska varor. Icke heller erbjuder utlandet någon betydligare afsättning för våra ännu underlägsna ladugårdsprodukter, hvilkas mängd och godhet dock genom afsättningen i S:t Petersburg är för år förkofras.

40

Tändsticksfabriken är ett passande exempel. Den kunde tillverka tre gånger så mycket som för närvarande, om den hade köpare för sin vara. I Ryssland kunde den sälja. Och det är säkert, att betalningen icke skulle erhållas i Ryska sedlar, utan i Ryska varor.

50

När finansministern vägrar fabriken produkt tullfrihet, för att skydda tändsticksfabrikation i Petersburg, hindrar han alltså exporten från Ryssland till Finland. De Peterburgska tändstickorna kunna icke säljas här. Men andra varor kunde säljas i större mängd, än nu, jemnt lika mycket mera, som med de Björneborgska stickorna kunde köpas.